

KİTAP İNCELEMESİ

ÇOCUKLARIMIZA ALLAH'I NASIL ANLATALIM?

Prof. Dr. Mehmet Emin AY

Ahmet ERKOÇ

Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Din Eğitimi Bilim Dalı

Giriş

Mehmet Emin Ay'ın kaleme aldığı ve Timaş yayınları tarafından baskısı yapılan kitabın, bu makalede 23. baskısı tanıtılmaya ve incelenmeye çalışılacaktır. Bir yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu eserin ilk baskısı 1987 yılında yapılmış ve 2007 yılında da 23. baskısı hazırlanarak 204 sayfa olarak okuyucunun beğenisine sunulmuştur. Kitaptaki konuların görsellerle desteklenmesi konuların daha kolay anlaşılmasında okuyucuya yardımcı olacak niteliktedir. Önsözde de belirtildiği üzere dipnotların sayfa sonlarında verilmiş olması, okuma esnasında okuyucunun dikkatinin dağılmaması için olumlu bir özelliktir. Kitabın gerek bilimsel bilgiler ışığında ele alınarak bilimsel cümlelere sık sık yer verilmiş olması, gerekse de okuyucuyu sıkmamak ve kitaba olan ilgisini artırmak için önemli kişilerin anılarına ve şiirlerine yer verilmiş olması kitabın bir diğer olumlu özelliğidir. Kitabın kağıt kalitesi oldukça iyi ve fiyatı herkesin kolaylıkla alabileceği kadar ekonomiktir. Kitabı, yazar, babasına ithaf etmiş ve kitabın hazırlanmasında Halis Ayhan, Haluk Yavuzer ve Mustafa Kara gibi önemli bilim insanlarından destek almış ve onların derin bilgilerinden ziyadesizle faydalanmıştır.

Din eğitimi alanında yapılan çalışmaların ülkemizde oldukça yetersiz olduğu düşünüldüğünde kendi alanındaki çok önemli çalışmalardan biri olan bu eser, din eğitimcilerine bir rehber ve deniz feneri hükmündedir. Özellikle ilköğretim 4. sınıftan itibaren okullarda din eğitiminin verilmeye başladığı dikkate alındığında bu döneme kadar ailelerin çocuklarına din eğitimi konusunda, seviyelerine uygun ve doğru bilgiler vermeleri çok önemlidir. Ailelerin bu ihtiyaçlarına yönelik olarak düşünülebilecek bu eser, din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenlerinin de faydalanabilecekleri bir akademik çalışma hüviyetindedir.

Kitap genel olarak bir giriş ve dört ana bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde yazar dinin tüm toplumlarda var olduğu, insanın dinsiz yaşayamayacağı ve inanma duygusunun sebepleri üzerinde durmuştur. Birinci bölümde çocuk psikolojisi ve dini gelişim bilimsel veriler ışığında ele alınmaktadır. İkinci bölümde ise çocukta din duygusu ve Allah tasavvuru üzerinde durulmaktadır. Üçüncü bölümde yazar, islamın çocuğa ve onun eğitimine verdiği değeri ortaya koymaktadır. Dördüncü bölümde çocuklara Allah öğretiminin nasıl yapılacağı üzerinde durularak, örneklemeler yoluyla bu durum kavratılmaya çalışılmaktadır. Özellikle din eğitimi

ve öğretiminin esas alındığı bu bölüm, öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin oldukça geniş bilgiler ve örnekler sunmaktadır.

Özet

1.Bölüm: Çocuk Psikolojisi ve Dini Gelişim (2-10 yaş): Yazara göre iyi bir din eğitimi ve öğretiminin yapılabilmesi için psikoloji ve pedagojinin verilerinden azami derecede faydalanmak gereklidir. Çocuğun içinde bulunduğu gelişim evrelerinin özelliklerinden yola çıkılarak bilimsel verilere uygun olarak yapılacak bir din eğitimi, dinin doğru bir şekilde anlaşılması için elzemdir. Özellikle bu tür bir eğitimin en önemli kısmını oluşturan Allah öğretiminde ve iman duygusunun işlenişinde çocuğun psikolojik yapısının çok iyi bilinmesi gereklidir. Rousseau bu konuda “ *çocuk zekasını çok iyi tanıyan bir zatın onlara mahsus bir akaid kitabı yazmasını pek isterim.*” diyerek bu konunun önemine işaret eder. Çocuğun psikolojik yapısını daha iyi tanıyabilmek için yazar, çocukluk çağını çeşitli devrelere ayırarak incelememiz gerektiğini söyler.

Kitapta ilk gelişim dönemi olarak gelişim safhaları dikkate alınmıştır. İlk çocukluk dönemlerini oluşturan 2-6 yaşları, çocuğun geleceği açısından büyük önem arz eder. Özellikle 2.yaş hayatın saadet yılı olarak kabul edilir. Bu yaşlarda çocuk yürüme ve konuşma gibi iki önemli yeteneği kazanmıştır. Artık yürüme yeteneğini geliştirmek için çeşitli etkinlikler içerisine girecek olan çocuk; durmadan konuşacak ve sıkılmadan ardı ardına birçok soru soracaktır. Bu dönemlerde çocuk duygusal bir yapıya sahip olduğundan akılcı düşünemez. Yolda karşılaştığı iki kişiden hangisi kendisine daha fazla sevgi gösterirse ona daha fazla yakınlık hisseder. İlerleyen yaşlarda çocuk artık itaat etmekten vazgeçer ve kendi istediğini yapmak ister. Söylenenlerin çoğu kez tersini yapar, inatçılık zirve bir noktaya ulaşır. 3. yıldan itibaren çocuk iyi haline tekrar dönmüş ve çevresiyle olan ilişkilerinde olumlu özellikler görülmeye başlamıştır. Kardeşlerini hoşnut edecek davranışlar göstermesinin yanında paylaşmaya da alışmıştır. 4. yaşına girdiğinde ise tam bir eleştirmendir. Ne, nerede ve nasıl sorularını sık sık kullanmaya başlar. Bu dönemde çocuk allah’ı doğal nesnelere karşılaştırma yoluna gidebilir ve “allah bu ağaçtan da mı büyüktür?” gibi bir soru sorabilir. Yazara göre çocuk, bu yaşlarda masal ve hikayelere büyük bir ilgi gösterir. Anlatılan masal ve hikayelerin iman konularıyla alakadar olması çocuğun zihninde eşyanın arkasında ve içinde gizil bir gücün varlığını hissetmeye başlamasına sebep olacaktır. Bu dönemde ayrıca çocuk ben merkezci bir yapıya da sahiptir. Çocuk gördüğü her şeyin kendisine ait olduğu zanneder. 5. yaşta çocuk neyin niçin olduğunu anlamaya başlar ve “kürek, kazmak içindir.” gibi cümleler kurarak eşyayı tanımlamaya başlar. 5. ve 6. yaşlarda genelde taklitçilik hakimdir. Baba namaz kılarken çocuk da namaz kılıyormuş gibi namazın ritüellerini yerine getirir. Yazar ilk çocukluk döneminin bu özellikleri dikkate alınarak çocuğa dini bir eğitimin verilmesi gerektiğini söyler. Özellikle hikaye ve masallardan olabildiğince faydalanılmalıdır. Yaptığı resimlerde çocuk dini mimariye yönlendirilmeli ve dinin bu tür motifleri kavratılmaya çalışılmalıdır. Bu dönemde çocuk her şeyi çevresiyle ve yaşadıklarıyla ilişkilendireceği için, somut veriler ışığında, eğitimin yakından uzağa ilkesinin uygulanmasına özen gösterilmelidir.

Son çocukluk dönemi 6-11 yaşlarını kapsamaktadır. 7. yaşta çocuk okuma, yazma ve temel hesaplama işlemlerinin yanında bir arkadaş çevresi de oluşturmaya başlamıştır. Bu dönemde çocuk konuşur, hüküm verir ve sonuç çıkarır. Ayırma ve genelleme yolu ile bir takım kavramlar edinir. Bu dönem için Piaget, çocuğun rahatça nereden, nereye sorularını sorabildiğini söyler. 7-10 yaşları çocukta ahlaki gelişimin hızlı olduğu ve dinin derin bir şekilde mündemiç hale getirilmeye başlanmasıyla birlikte bu gelişmeye yardımcı olduğu bir dönemdir. 9-10 yaşlarında çocuk artık iyi ile kötünün, doğru ile yanlışın, haklı ile haksızın

ayrındına varabilmektedir. Son çocukluk döneminde dini eğitim verilirken somut verilerden faydalanmak oldukça önemlidir. Soyut düşüncenin somut düşünceye göre daha az geliştiği bu dönemde Allah öğretiminin anlatılmasında oldukça güçlükler çekilmektedir. Bu dönemde çocuğa artık dini ibadetler emredilmeye başlanmalı ve yapması için teşvik edilmelidir. İbadetleri yerine getiren çocuğa, onu motive edecek sözlerin söylenmesi, ibadetlerde devamlılığın sağlanmasına yardımcı olacaktır.

Bu bölümün diğer kısmını duygusal gelişim dönemi oluşturmaktadır. Sevgi, korku ve bağlanma gibi duygusal bir takım veriler üzerinde durulan bu bölümde, çocuk; annenin ilgisi, şefkati ve sıcaklığına muhtaçtır. Anne onun için en büyük saadet kaynağıdır. Sevgi ile büyüyen çocuğun tüm melekelerinin en güzel bir şekilde geliştiğini söyleyen yazar anne sevgisini “büyüme vitamini” olarak adlandırır. Bağlanma çocukta doğuştan getirilen fitri bir ihtiyaçtır. Çocuk, doğduğu andan itibaren kuvvetli birinin sevgi ve şefkatine, korumasına muhtaçtır. Yazar burada himaye edilme duygusunun dini duyguların da oluşmasında önemli bir etken olduğunu belirtir. Diğer bir duygu olan korkunun hatalı eğitim sonucunda daha da kuvvetlenerek ortaya çıktığını belirten yazar, ayrıca korkuyu görünen ve görünmeyen tehlikelere verilen en tabii tepki olarak tanımlar. Yazar bu bölümde bilimsel veriler ışığında tespit edilmiş olan korkunun sebeplerini ortaya koyar ve din eğitiminde korku unsurunun sevgi unsurunun önüne geçmemesi gerektiğini söyler. Ona göre din eğitiminde sevgi başat rolü teşkil etmelidir.

Zihinsel gelişim bölümünde ise zihnin tanımı yapıldıktan sonra; zeka ve gelişimi, dil gelişimi ve çocuk zihniyetinin temel yapıları olarak bilinen egosantrizm ve artifisializm üzerinde durulmaktadır. Genellikle 1,5 ile 2 yaşlarında gelişmeye başladığı kabul edilen zeka, 4-6 yaşlarında hızlanmaktadır. Ayrıca bu dönem kelime dağarcığının da hızlı bir şekilde geliştiği dönemdir. Araştırmalar zekanın her çocukta aynı hızda gelişmediğini göstermektedir. Bunda kalıtım ve çevre şartlarının etkisi oldukça büyüktür. Dil gelişimi kitapta, zihni gelişimin bir bölümü olarak ele alınmaktadır. Bu gelişim evresinde yazar eski kaynaklara da müracaat etmektedir. Genelinde Piaget’in dil gelişimi ile ilgili fikirlerine ve tespitlerine yer verilen bu bölümde, dil gelişimi monolog dönemi, kollektif monolog olmak üzere iki bölümde incelendikten sonra, başka araştırmacı ve psikologların dil gelişimi ile ilgili tespitlerine de yer verilmektedir. Dil gelişiminde çevrenin etkisi, dilin konu açısından önemi, peygamberin konu ile ilgili hadisleri ve Anadolu’da sık sık kullanılan soru-cevap metodu hakkında ayrıntılı anlatımlar ve örneklemeler ileriki sayfalarda zikredilmektedir.

Yazara göre egosantrizm bencillik demek değildir. Bu özellik küçük yaşlarda çok iyi bir şekilde yönlendirilebilirse kendine ve başkalarına saygı gibi olumlu bir hal alır. Yazar, çocuğun paylaşmayı öğrenebilmesi için kardeş ve arkadaş çevresinin önemine işaret etmektedir. Çocuk bu dönemde, her şeyin bir amaca binaen yaratıldığını düşünür. Güneşin varlığı onu aydınlatmak için, nehrin varlığı, üzerinde kayıkla yüzebilmesi içindir. Yazar zihni gelişimin başlamasıyla animizm döneminin de başladığını ileri sürer. Bu dönemde çocuk çevresinde gördüğü, oyun oynadığı bir takım eşya ve nesnelere canlı zanneder. Kendisinin acıkması gibi oyuncak bebeğinin de acıkacağını düşünür. Bu bölümde konunun uzmanlarının bulgularına yer verilmiştir. Özellikle Piaget ve Jacquin’in konu ile alakalı bulguları ayrıntılı bir şekilde işlenmektedir.

2.Bölüm: Çocukta Din Duygusu ve Allah Tasavvuru: Dört alt başlığa ayrılan bu bölümün ilk alt başlığını “Çocukta Dini Duygunun Varlığı” oluşturmaktadır. Bu bölümde yazar; ülkemizde ve yurt dışında yapılan araştırmalara göre çocukta dini duygunun gelişimini inceledikten sonra, Kuran ve hadislere göre de konuyu değerlendirmekte ve sonuçta islam alimlerinin konuya bakış açısını irdelemektedir. Ülkemizde çocuğun dini duygusunun

gelişimine yönelik yapılan araştırmalar yok denecek kadar azdır. Kerim Yavuz'un 7-12 yaş grubunu oluşturan çocuklar üzerinde yaptığı araştırmalar ülkemizdeki bu konu ile ilgili çalışmalara örnek olarak verilebilir. Batılı psikologların araştırmalarına yer verildiği diğer bölümde ise batılı araştırmacılardan; C.G. Jung, Rempelin, Gemelli ve A. Vergote'nin bulguları ve görüşleri dile getirilmektedir. Yazar, bu düşünürlerin görüşlerinde ortaya çıkan "doğal dinsel işlev, dini eğilim ve duygu, dini inanç tohumları, insiyaki temayül, dini potansiyel" gibi kavramların islam inancındaki fitrat deliline benzerliğine dikkatleri çeker. Kuran ve hadislere göre çocuktaki dini duygunun varlığının incelendiği bölümde ise yazar konu ile ilgili ayet ve hadislere yer verir. Ayrıca islam düşünürlerinden Elmalılı Hamdi Yazır, Malik b. Bedri, İbn Manzur, İbn Miskeveyh, İbn Sina, İbn Hazm, Gazzali ve İbn Tufeyl'in konu ile ilgili görüşlerine yer vermekte ve tüm bu düşünürlerde din duygusunun fitraten varolduğu konusunda aynı görüşe sahip olduğunu belirtmektedir.

İkinci alt başlıkta ise "Çocukta Din ve Allah İnancının Gelişmesi" konu edilmektedir. Bu bölümde Allah inancının gelişimini etkileyen iki önemli faktör tespit edilmekte ve bunlara "iç ve dış faktörler" ismi verilmektedir. İç ve dış faktörlerin neler olduğu maddeler halinde bu kısımda sıralanmaktadır. Yazar çocuğun inanan biri olmasını bu iç ve dış faktörlere bağlamaktadır.

Üçüncü alt başlıkta yazar "Çocukta Dini İlgisi ve İnanma İhtiyacı"ni irdelemektedir. Küçük yaşlardan itibaren inanma ihtiyacının gelişmeye başladığı, öğrenim ve imkanlara göre inanmanın farklı varyantlarının ortaya çıkabileceğini söyleyen yazar, 7. yaşla beraber çocukta dini ilgi ve istekte bir yayılma gözlemlendiğini belirtir. Çocuklarda emniyet, güven ve bağlanma, sevgi, dayanma, korunma ve teslim olma ihtiyacından doğan sonsuz bir kuvvet arayışının varlığından söz eder. 7-12 yaş çocukları üzerinde yapılan araştırmalar da bu durumu desteklemektedir.

Dördüncü alt bölümde ise "Çocuklarda Allah Tasavvuru" üzerinde durulmaktadır. İlk olarak yazar tasavvur kelimesinin manasını verir. Daha sonra somut ve soyut tanrı tasavvurları üzerinde durur. Somut Allah tasavvurunda çocukları özellikle somut işlemler döneminde böyle düşüncelere sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu dönemde çocuk Allah'ı güç ve kudreti yönünden babasına benzeter ve Allah'ı büyük bir insan gibi tasavvur eder. Bu dönem çocuklarının; Allah nerededir?, Allah kiminle birlikte kalıyor?, Allah görülebilir mi?, Allah insanları sever mi?, çocuklar Allah'tan korkar mı? gibi soruları sorduğu gözlemlenebilir. Yazar bu soruları ayrıntılı bir şekilde inceledikten sonra Mualla Selçuk'un bu sorularda çocuğa nasıl yaklaşılması gerektiği konusundaki görüşlerini naklederek açıklar. Özellikle çocuğun bu tür sorularında çocuk neyi sormuşsa ona cevap verilmesi önemlidir. Verilen cevap çocuğun tecrübe ve anlayışına göre ayarlanmalı ve çocuğa verilecek cevapta samimi olunmalıdır. Soyut olarak Allah'ın düşünölmeye başlanmasına ilköğretimin ilk beş yılının etkisi oldukça büyüktür. Bu dönemde çocuk Allah'ı insani özelliklerden yavaş yavaş ayırmaya başlar. Bunda ailenin ve eğitimin etkisi oldukça büyüktür. Çocuk bu dönemde Allah'ı müşahhas bir varlık olmaktan kademeli olarak çıkarmış O'nu, mücerred bir varlık konumuna yükseltmiştir. Yazara göre artık çocuk, Allah'ı her olayın arkasındaki etken bir fail olarak düşünmektedir. Yazar, 7-9 yaşlarının bu düşüncenin şekillenmesinde önemine işaret eder. Bu yaşlarda çocuklar genellikle Allah'ın zatı ile ilgili soruları sık sık sormaktadırlar. 10-12 yaşında çocuklar artık Allah'ın her yerde ve her zaman var olduğunu kabul etmektedirler.

3. Bölüm: İslam'da Çocuğun Değeri ve Ailenin Önemi: iki alt başlıkta ele alınan bu bölümün ilk konusunu "İslamın Çocuklara Verdiği Değer" oluşturmaktadır. Kuran ayetleri Hz.Peygamber'in hadislerine dayanarak konu ele alınır. Hz.Peygamber'in çocuklara verdiği

önem ve onlara nasıl davrandığı ile ilgili rivayetler bu bölümde birleştirilerek bir bütün halinde okuyucuya sunulmaktadır.

Bu bölümün ikinci alt başlığını ailenin din eğitimindeki önemi oluşturmaktadır. Özellikle peygamber ve ailesinin çocuklara davranışlarından örnekler burada sunulmaktadır. İslam düşünürlerinin, ailenin din eğitimindeki yeri ve önemi konusundaki görüş ve düşüncelerinin de aktarıldığı bu bölümde, Ömer Seyfettin'in konu ile ilgili hatıralarına da yer verilir. Çocuğun dini düşüncüyü kavramada sosyal ve kültürel faktörlerin etkili olduğunu zikreden yazar, bunların da en önemlisinin aile olduğunun altını çizmektedir. Bu bölümde kısaca; ailenin hal ve hareketlerinin çocuk üzerindeki etkisine dikkat çekilir ve ailenin bir model olarak, hal diliyle dinin nasıl yaşanacağını ve anlaşılması ve çocuğa aşılama çalışması gerektiği üzerinde durulur.

4. Bölüm: Çocuklara Allah'a İman Öğretimi: Ebeveyn ve öğretmenler için önemli bir bölümü oluşturan bu kısım, diğer bölüm de olduğu gibi iki alt başlıkta ele alınmaktadır. Birinci bölümde Allah'a iman öğretiminde temel duygular üzerinde durulmaktadır. Ümit ve bağlanma, Allah sevgisi ve korkusu gibi duyguların açıklanmaya çalışıldığı bu bölümde ümit ile korkunun Psikanaliz'in verilerine dayanılarak en temel iki duygu olduğu üzerinde durulur. Ümit ve bağlanmanın duygusal yönünün zihinsel yönünden önce geldiğine dikkat çekilen bu bölümde çocuğun kalbinin kazanılarak bu duyguların geliştirilmesi gerektiği söylenir. Allah sevgisi de insanda yaratılıştan mevcut olan bir duygudur. Sevgi dinle en fazla ilintili olan bir duygudur. Yazar günümüz eğitim anlayışında en fazla üzerinde durulması ve geliştirilmesi gereken duygunun sevgi olduğunu belirtir ve konu ile ilgili yanlış telkinlere ilişkin örnekler sunar. Allah korkusu anne babalar tarafından çocukları istenmeyen davranışlardan uzaklaştırmak için bir silah gibi kullanılır. Çocuk bir hata yaptığında "allah seni cehennemine atar." gibi kullanımların çocuklardaki Allah sevgisinin önüne, Allah korkusunun geçmesine sebep olacağı ve bu durumun da ileriki yaşlarda çocuğun Allah ile olan ilişkilerinde istenmeyen durumlara yol açabileceği üzerinde duran yazar; ayrıca, Allah korkusunun faziletli bir bireyin yetişmesinde önemli olduğunu söyleyerek M.Akif'ten ve Hz.Peygamber'den yaptığı alıntılar ile de görüşünü pekiştirir. Allah'a iman duygusunun ruh sağlığı açısından önemine değinilen son kısımda ise modern toplumlarda çok fazla görülen ruhi bozuklukların ve sinir hastalıklarının manevi boşluklardan kaynaklandığını ileri sürülür; inanç sahibi kişilerde bu tür bunalım ve bozukluklara daha az rastlanıldığını belirtilir.

Bu bölümün ikinci alt başlığında Allah'a iman öğretiminde izlenecek temel prensipler üzerinde durulmaktadır. Özellikle çocukların davranışlarında onlara nasıl davranılması gerektiği üzerinde durulan bu bölümde, ilk olarak, çocuklara davranışlarımızda allah sevgisini esas almamız gerektiği belirtilir. Çeşitli karikatürlerin kullanılarak anlatılanların desteklendiği ve kuran, hadis, islam ve batı düşünürlerinden örneklerin sunulduğu bölümde, tüm örnekler, çocuğa sevgi ile yaklaşmanın değişik ve çarpıcı örneklerini oluşturur. Yazar, çocuk ruhunun Allah korkusuyla bir müddet için disipline edilebildiğini ancak; bunun doğru bir yol olmadığını, kalıcı olmadığı için de ileriki yaşlarda ciddi sorunlara yol açabileceği konusunda uyarılarda bulunur. Çocuklara davranışlarımızda dikkat edilecek diğer bir konu da onlara müsamahalı ve hoşgörülü olmaktan geçer. Bunun için bize ancak bir muallim olarak gönderilen Hz.Peygamber'in çocuklara yaklaşımına bakmak gerekir. Özellikle bizi rahatsız eden sorularına karşı onlara hoşgörülü davranmak gerekir. Bu durumda çocuk soru sormaya teşvik edilerek akli muhakeme gücü geliştirilmelidir. Yine yanlış üslupla konuşmamaya ve cümleler kullanmamaya dikkat etmek gerekir. Allah'a iman öğretiminde tedricilik esas olmalıdır. Allah hakkında soruların sorulmaya başlandığı andan itibaren doğru ve çocuğun seviyesine uygun düşecek cevaplar verilmeli ve ona tekrar soru sorma fırsatı tanınmalıdır. Bu tür kademeli yaklaşıma örneklerin de verildiği bu bölümde küçük yaşlarda dini bir takım cümleler ya da

kelimeler ezberletilerek ileriki yaşlara hazırlık yapılmalıdır. Yer ve zaman faktörlerinin de dikkate alınması gerektiği vurgulanan bu bölümde özellikle bayram ve kandil günlerinde faydalanılabilir. Bu günlerde onlara hediyeler alınarak günün önemine dikkat çekilir. Bu sayede çocuk, bu günler hakkında soru sorma ihtiyacı duyacaktır. Yine burada diğer bölümlerde olduğu gibi; Yahya Kemal, Halide Edip ve Muallim Naci gibi yazarların hatıralarına ve eserlerine baş vurularak örneklemeler yapılmaktadır. İdeal şahsiyetlerin yaşamlarından örnekler verilmesi ve bu şahsiyetlerin davranışlarının model olarak alınmasının da istendiği bu bölümde çocuğun gönlüne hitap edilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Çocuğun çevresini tanınmasına ve kainat denilen kitabı okumasına yardımcı olunmalıdır. Bunun için çocukların, ara sıra kırlara ve çayirlara çıkarılarak, Allah'ın yarattığı güzellikler üzerinde düşünmesinin sağlanması yazar tarafından belirtilmektedir.

Sonuç

Din eğitimi ve öğretiminin bir bölümünü oluşturan Allah öğretimini konu alan bu kitap; Allah öğretiminde bilimsel verilerden yola çıkarak öğrencilere bir yol haritası çizmektedir. Özellikle çocuğun gelişim dönemlerine ve bu konu ile ilgili eğitim yöntem ve tekniklerine uygun olarak verilecek bir Allah öğretimi çocukta yanlış kavramsallaştırmaların önüne geçilmesine sebep olacaktır. Allah öğretiminin çeşitli boyutlardaki faktörler dikkate alınarak anlatılmaya çalışıldığı anlaşılan bu kitap; inanan ebeveynlerin çocuklarını dini yönden sağlam yetiştirmelerine katkı sağlayacak niteliktedir. Kitabın; görseller ve çeşitli tarihi şahsiyet, bilim insanları, Kuran ve hadis ekseninde ele alınmış olması onun olumlu bir özelliğini oluşturmaktadır. Akıcı ve sade bir dilin kullanılmış olması kitabın kolay anlaşılmasına yardımcıdır. Kitap fiyatının ekonomik olması nedeniyle herkesin rahatça ulaşabileceği bir özelliğe de sahiptir. Son zamanlarda bu konu ile ilgili çalışmaların artmış olmasına rağmen, basılan eser sayısının yetersizliği dikkat çekmektedir. Özellikle son yıllarda yapılan Hüseyin Zahit'in "Anneciğim Bana Allah'ı Anlatır Mısın?", Ali Çankırılı'nın "Çocuğun Manevi Eğitimi" ve Süleyman Karacelil'in "Çocuğuma Dinini Öğretiyorum" adlı kitapları bu konu ile ilgilenenlere yardımcı olacak nitelikteki eserlerdir.

KAYNAKÇA

AY, Mehmet Emin; *Çocuklarımıza Allah'ı Nasıl Anlatalım*, Timaş Yayınları, 23.baskı, İstanbul, 2007.